

Faglærte bliver oftere iværksættere

ANALYSE

Erhvervsuddannelserne er den uddannelsesgruppe, hvor den højeste andel af de færdiguddannede ejer egen virksomhed 10 år efter endt uddannelse. Har man kun grundskolen med sig, er chancen for at blive iværksætter mindst.

Faglærte bliver oftere iværksættere

Dato: 09. december 2021

Iværksættere spiller en vigtig rolle i den danske økonomi, da de bidrager til jobskabelsen på det danske arbejdsmarked og til vækst i økonomien. Det er derfor vigtigt, at der er gode vilkår for at starte og drive virksomhed i Danmark.

Når vi taler iværksætteri, er der ofte fokus på de enkelte højvækst IT-virksomheder. Men disse udgør kun en meget lille del af det samlede antal iværksættere i Danmark, som opnår succes og skaber jobs. Personer, der har fuldført en erhvervsuddannelse, er den gruppe, hvor den højeste andel har startet virksomhed 10 år efter, de har afsluttet deres uddannelse. Det bør derfor være en del af den generelle fortælling, at erhvervsuddannelserne er en god vej til at blive iværksætter. [En tidligere undersøgelse viser bl.a. også, at det er denne gruppe, der skaber det højeste antal jobs i Danmark.](#)

Analysens hovedkonklusioner:

- Faglærte starter oftest virksomhed. 6 pct. af de færdiguddannede faglærte i perioden 2005-2009 er 10 år efter endt uddannelse blevet iværksætter.
- Blandt de 10 uddannelser, med den højeste andel iværksættere, udgør erhvervsuddannelserne 6 af disse 10 uddannelser.
- Blandt de 96 uddannelser, hvor 10 pct. eller flere er blevet iværksættere, er 46 erhvervsuddannelser.

6 pct. af de færdiguddannede faglærte er efter 10 år blevet iværksætter

6%

Iværksætter-tilbøjeligheden er højere blandt de faglærte

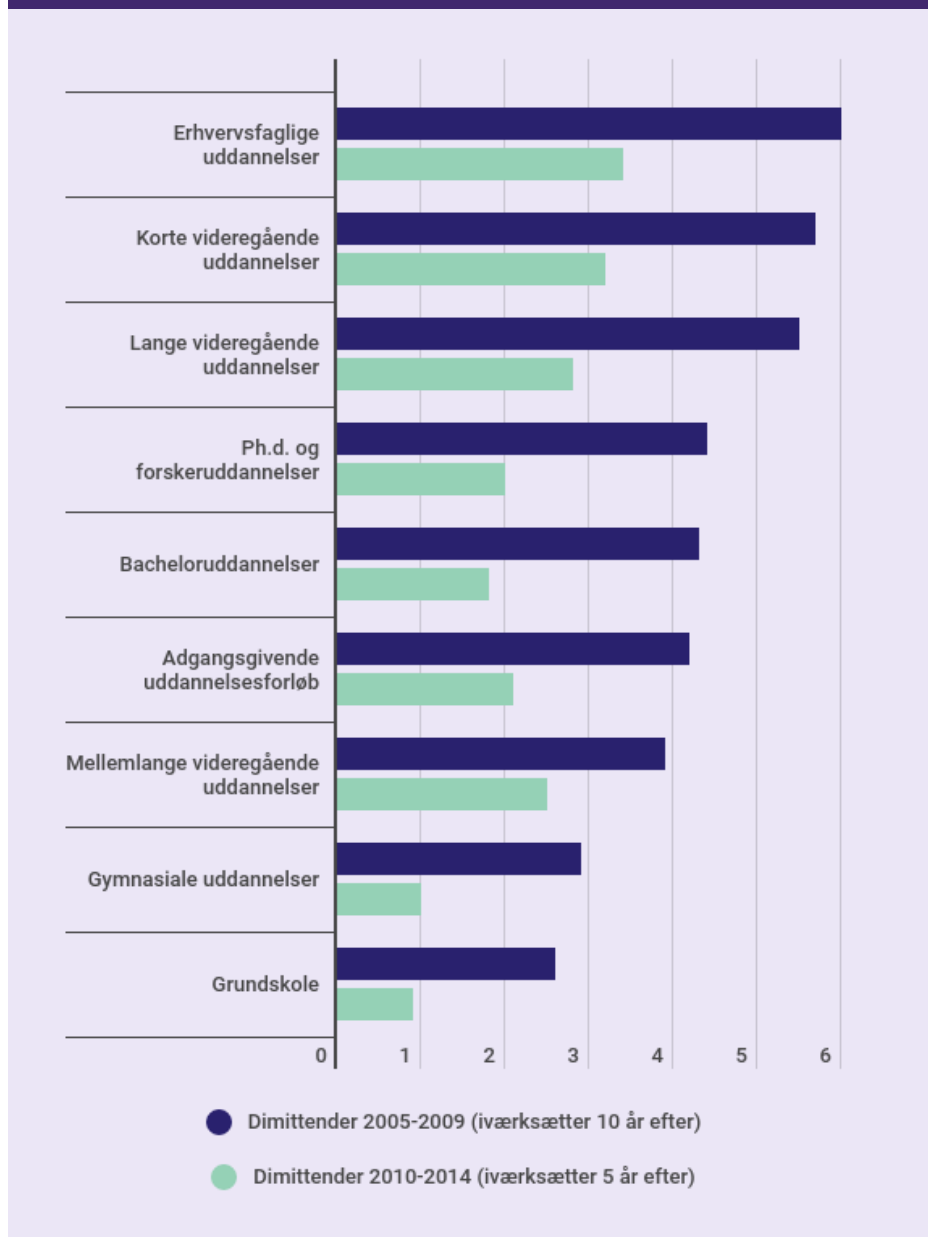
Iværksætterne står for næsten halvdelen af alle nyskabte jobs, og deres virksomheder er i gennemsnit 1,5 pct. mere produktive end allerede etablerede virksomheder. Det er derfor vigtigt, at der i Danmark i fremtiden er endnu flere iværksættere.

Analysen ser på dem, der har færdiggjort en uddannelse i perioden 2005-2009 og afdækker, hvem der 10 år efter endt uddannelse har egen virksomhed. Erhvervsuddannelserne ligger i top. Her er 6 pct. blevet iværksættere 10 år efter endt uddannelse.

For personer, der har gennemført en mellemlang videregående uddannelse, er andelen 3,9 pct., hvilket svarer til, at iværksætter-tilbøjeligheden blandt nyuddannede faglærte i perioden var over 50 pct. højere end hos dem, der færdiggjorde en mellemlang videregående uddannelse. Når perioden fra 2010-2014 betragtes, fremgår det, at 3,4 pct. af de erhvervsuddannede blev iværksættere efter 5 år, hvor det tilsvarende kun var 2,5 pct. af dem, der havde gennemført en mellemlang videregående uddannelse, der blev iværksætter.

6 pct. af de færdiguddannede faglærte er blevet iværksætter efter 10 år

Andel af dimittender, som efter hhv. 10 og 5 år, er blevet iværksætter

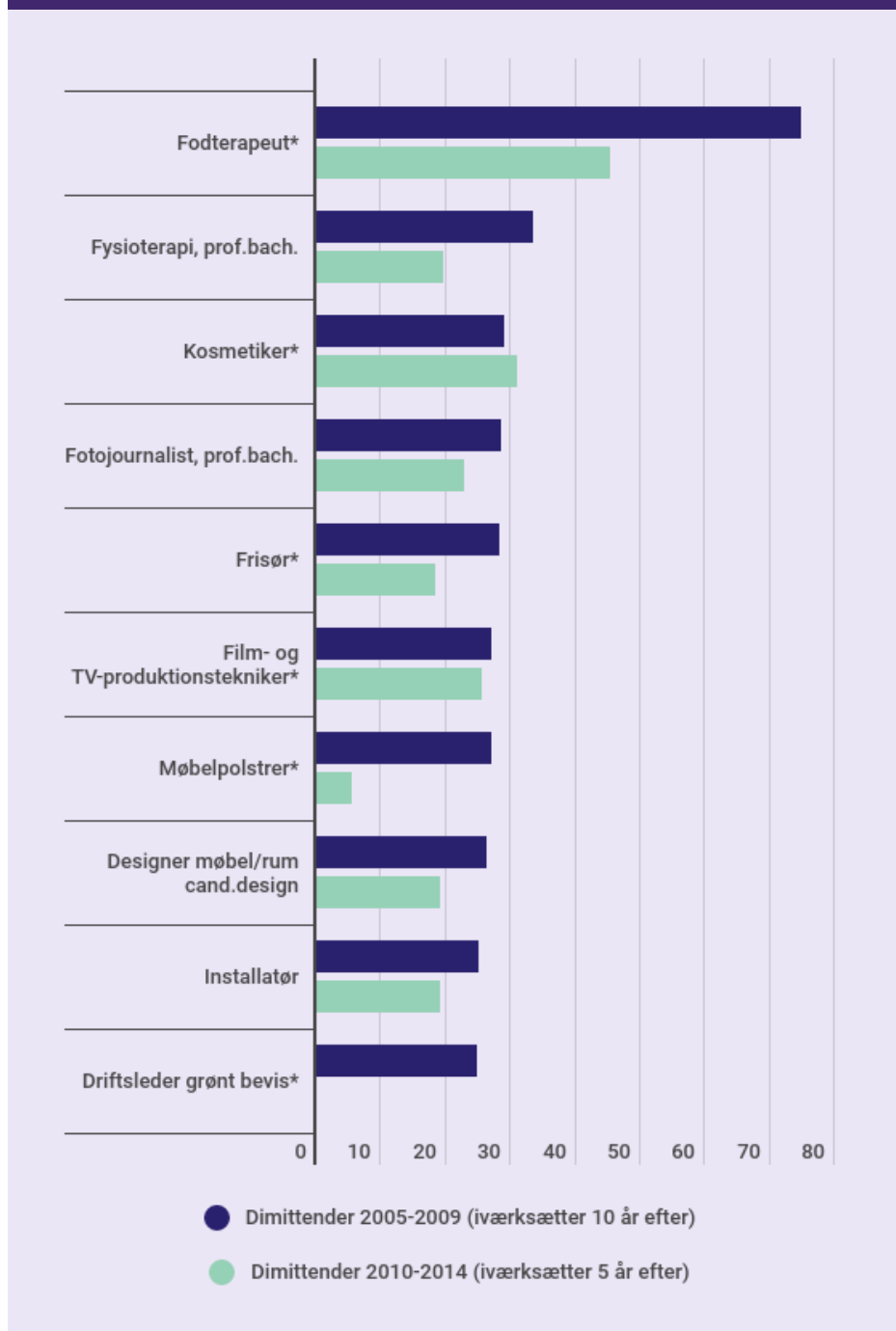
Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik og egne beregninger Figur 1
Anm.: En person kan optræde flere gange i datasættet, fx hvis personen gennemfører en folkeskoleuddannelse i 2005 og efterfølgende en erhvervsuddannelse i 2008 og så starter virksomhed i 2018. Hvis personen opstarter virksomhed mellem to uddannelser, vil personen kun optræde ved den uddannelse, personen havde, da personen startede virksomheden.

Andelen af færdiguddannede, der blev iværksættere, varierer meget på tværs af uddannelser inden for alle uddannelsesgrupper. Der er mange uddannelser, hvor ingen af de færdiguddannede er blevet iværksættere. Ud af de 565 uddannelser, der havde minimum 50 dimittender i perioden fra 2005-2009, var der på 128 uddannelser – svarende til ca. 23 pct. – ikke blevet registeret nogen iværksættere 10 år efter endt uddannelse¹. Imidlertid er der på andre uddannelser en høj andel af de færdiguddannede, som er blevet iværksætter. Når de 10 uddannelser, hvor den højeste andel af færdiguddannede blev iværksættere i perioden 2005-2009, betragtes, fremgår det, at 6 ud af 10 af disse uddannelser er erhvervsuddannelser.

¹ Nogle af observationerne i særudtrækket fra Danmarks Statistik er diskretioneret, således at individer ikke kan identificeres. I det diskretionerede data kan der potentielt være iværksættere blandt.

6 ud af 10 uddannelser, hvor højest andel blev iværksætter, er erhvervsuddannelser

Top-10 over de uddannelser, hvor den højeste andel af dimittender i perioden 2005-2009 er blevet iværksætter efter 10 år

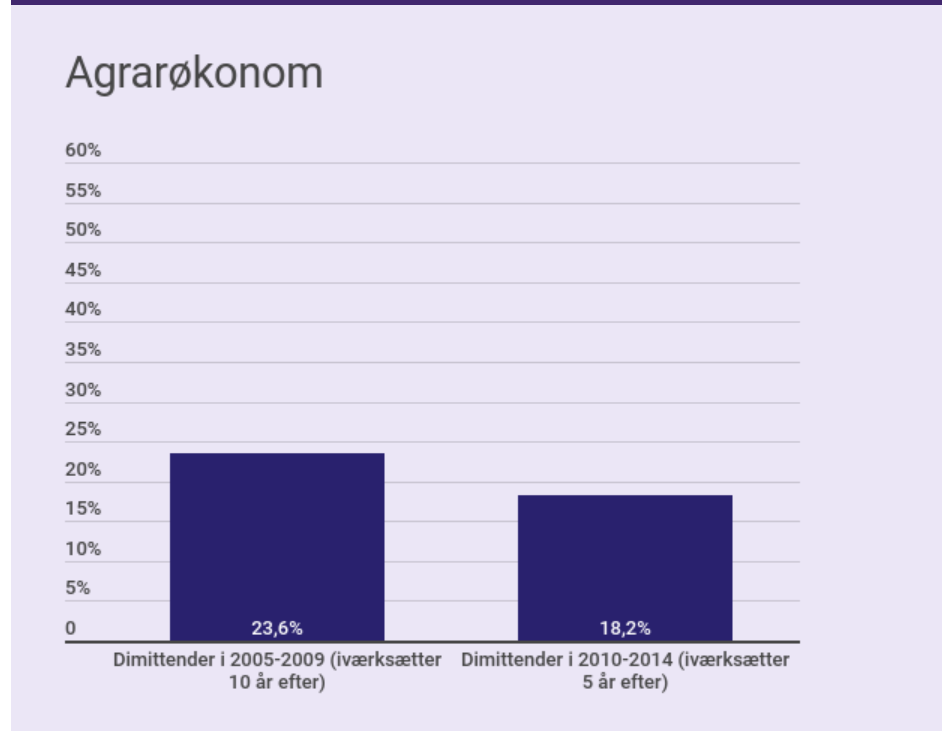
Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik og egne beregninger Figur 2
Anm.: Top-10 er bestemt ud fra 565 uddannelser, hvor minimum 50 personer har dimitteret i perioden fra 2005-2009, som havde den højeste andel af færdiguddannede, som er blevet iværksætter. * Indikerer at uddannelsen er en erhvervsuddannelse. Der fremgår ikke data fra 2010-2014 ved uddannelsen driftsleder grønt bevis, da den ikke eksisterer i samme form efter 2009.

Når de målte femårige perioder betragtes, fremgår det, at der har været registreret 860 uddannelser, hvor minimum 50 elever har færdiggjort uddannelsen. På 96 af disse 860 uddannelser er 10 pct. eller flere af de færdiguddannede blevet iværksætter 10 år efter endt uddannelse. Heraf er 46 uddannelser – svarende til ca. 48 pct. – erhvervsuddannelser. Til sammenligning er 253 af de 860 uddannelser erhvervsuddannelser – svarende til cirka 29 pct.

På fx tømreruddannelsen er 17,5 pct. af de færdiguddannede i perioden 2004-2009 efter 10 år blevet iværksætter, mens der på erhvervsøkonomiuddannelsen cand.merc. i samme periode kun er 4,9 pct. af de færdiguddannede, som er blevet iværksætter 10 år efter endt uddannelsen.

Andel af færdiguddannede, som er blevet iværksætter på tværs af uddannelser

Andel af færdiguddannede i perioden 2005-2009, som efter 10 år er blevet iværksætter samt andelen af færdiguddannede i perioden 2010-2014, som efter 5 år er blevet iværksætter på tværs af 860 uddannelser

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistik og egne beregninger Figur 2
Anm.: Baseret på 860 uddannelser i perioden 2005-2009 og perioden 2010-2014, som har haft minimum 50 dimittender i en af perioderne. Hvis uddannelsen er ophørt eller har skiftet navn siden 2009, fremgår der kun data fra 2005-2009. Hvis uddannelsen ikke eksisterede i 2005-2009, men eksisterede i perioden 2010-2014, fremgår der kun data fra denne periode. Uddannelser, hvor ingen færdiguddannede er blevet iværksætter, udtrykkes med værdien 0,0%. Listen over alle uddannelser kan findes på hjemmesiden.

Konklusion og politikforslag

Det er især personer med en erhvervsuddannelse, der bliver iværksættere. 6 ud af de 10 uddannelser, hvor flest har startet egen virksomhed efter endt uddannelse, er således erhvervsuddannelser. Det bør derfor være en del af den generelle fortælling om iværksætteri i Danmark, at en erhvervsuddannelse kan være en god vej at gå, hvis man gerne vil være selvstændig.

SMVdanmark anbefaler:

- Alle kommuner skal have en iværksætterstrategi for at sikre fremtidige vækstmuligheder i de enkelte kommuner. Som en del af denne strategi, skal det fremgå, hvad strategien for iværksætteri i folkeskolen er. Dette sikrer, at kommunerne tager stilling til prioritering af emnet, og der sendes et signal til skolelederne fra den centrale skoleledelse i kommunen.
- Der skal indføres obligatorisk iværksætterforløb i enten 7., 8. eller 9. klasse., i samarbejde med fx lokale erhvervsdrivende, hvor eleverne lærer om produktion, markedsføring og salg af et produkt.
- Der skal oprettes et videnscenter for iværksætteri på erhvervsuddannelserne. Opgaverne for videnscenteret vil bl.a. bestå i at producere undervisningsforløb inden for iværksætteri, samt at efteruddanne lærere i iværksætteri. Til yderligere at understøtte iværksætteri på erhvervsskolerne, kan iværksætteri gøres til et valgfrit specialefag på alle erhvervsuddannelser. Det nuværende korps af rollemodeller fra erhvervsuddannelserne skal suppleres med rollemodeller, der har startet egen virksomhed. Det kan i første omgang ske som en forsøgsordning over de næste 3 år.
- Der skal skabes et bedre overblik over - og en bedre sammenhæng mellem - de forskellige iværksætteriindsatser i uddannelsessystemet, således at man skaber den bedst mulige synergi og derved får mest muligt ud af indsatserne.

Kontakt

Chefkonsulent Kasper Munk Rasmussen,
tlf. 61 96 39 80, rasmussen@SMVdanmark.dk.
SMVdanmark, august 2021